

НОВІ СМЕРТЕЛЬНІ ІНТЕРНЕТ-ЗАБАВИ УКРАЇНСЬКИХ ПІДЛІТКІВ

Опара Н.М.

кандидат сільськогосподарських наук, доцент

Останнім часом в соціальних мережах набув популярності черговий небезпечний челлендж # Fire challenge («Огненный челлендж»).

Він прийшов у пострадянські країни з США. Сутність гри заключається в тому, щоб хлюпнути на себе (або на когось) небагато займистої рідини, підпалити і зразу ж загасити полум'я. сам процес необхідно встигнути зняти на відео, що потім виставити відеоролик в Інтернеті і набрати перегляди та лайки.

Небезпечний челлендж прийшов у нашу країну весною 2019 року.

Fire Challenge – це смертельно небезпечний челлендж. Діти підпалюють себе і своїх друзів не замислюючись про наслідки. Експерти зафіксували нову хвилю пропаганди насильства в Інтернеті, де створюють групи з депресивним контентом. По суті, «Синій кит» повертається в новому обличчі.

В Державній службі України з надзвичайних ситуацій (ДСНС) небезпечний челлендж так і порівнюють з сумно звісною грою «Синій кит», учасники якої, виконуючи завдання кураторів із закритих груп у мережах, здійснювали суїциди. Широке розповсюдження гра Fire Challenge отримала у 2014 році та звернула увагу засобів масової інформації (ЗМІ), включаючи такі газети, як The Washington Post. Пожежники, лікарі, влада розповсюджували офіційні заяви, попереджуючи дітей та батьків про безпеку. Багато постраждалих отримали сильні опіки. Підлітки потім зізнавалися: вони навіть не підозрювали, що челлендж закінчиться для них болем та муками.

Різкій критиці піддавався сайт You Tube за те, що не блокував розміщене відео випадків Fire Challenge.

Fire Challenge – це смертельно небезпечний челлендж. Діти підпалюють себе і своїх друзів, не замислюючись про наслідки. Єдине, що може вплинути на дітей, - це пряме включення з опікового центру, де вони побачать страждання тих, хто прийняв участь у таких іграх. Тільки так діти можуть усвідомити безпеку і наслідки подібних челленджів.

Загроза друга. Серед підлітків стрімко набирає популярності новий челлендж з соцмережі Тік Ток, який називають по різному: «Подсечка», Jump Challenge («Прижок челлендж») або Skull Breaker Challenge (челлендж «Проломи череп»), Tripping Jump («Падение в прижках»). Цей челлендж з'явився у США та Ізраїлі.

В даний час цей небезпечний розіграш набув популярності по всьому світу. Сама назва свідчить про те, що він є високо травматичною небезпечною для життя розвагою.

Вірогідніше за все, даний челлендж виник внаслідок гонитви за лайками і найбільше розповсюдження отримав серед дітей і підлітків китайської соціальної мережі Тік Ток, де 41% аудиторії – користувачі у віці від 16 до 24 років.

Не дивлячись на офіційну заяву представників Тік Ток про недопустимість розміщення на їх ресурсі роликів, що містять небезпечні челленджі, «Подсечка» носить вірусний характер, що сприяє розповсюдженню екстремальної розваги на інших соціальних платформах в Інтернеті. Суть розваги міститься в наступному: діти збираються у команду з трьох чоловік. Один з підлітків робить декілька кроків уперед і підплигує. В цей момент двоє інших. Що стоять позаду, ногами б'ють його по ногах. Дитина падає і вдаряється головою. Все це підлітки знімають на мобільні телефони, після чого викладають відеоролики у популярну соцмережі Тік Ток. Мета – зібрати як найбільше лайків.

Челлендж сприймається підлітками як весела гра. Однак практика показує, що така гра може вартувати дитині життя. Основна небезпека даної гри закладається у тому, що при падінні навзнік та сильному ударі головою можливо отримати струс мозку, проломити голову, травмувати хребет або отримати перелом основи черепа. Ряд травм може скінчитися інвалідністю або смертю.

Пошкодження зорового центру, розташованого у потиличній частині голови, може призвести до втрати зору, крововиливу у мозок – викликати параліч, а перелом основи черепа закінчиться летально.

Підсікання для жертви є несподіванкою, дитина не встигає згрупуватися при падінні. Приниження при падінні, яке відчуває жертва, і сам відеоролик, що фіксує це, викладається в Інтернет, що є додатковою психотравмою для дитини.

Попередження про те, що у підлітків з'явилась нова розвага, зараз активно розповсюджується у батьківських інтернет-спільнотах.

Психологи та фахівці з психологічної кібербезпеки дають батькам наступні поради: необхідно спокійно поговорити з дітьми про безпеку таких розіграшів. Пояснити, що не варто погоджуватися ні на роль жертви, ні на роль того, хто робить підсікання. Розповісти про травми і наслідки, і пояснити, що сила характеру виявляється не в ому, щоб погоджуватися на участь у сумнівних іграх, а в тому, щоб від таких пропозицій своєчасно відмовитися. Можливо, необхідно провести роз'яснювальну роботу у школах серед учнів в нашій країні, оскільки проблему легше відвернути, ніж у послідуєчому справлятися з її негативними наслідками.

Необхідно, за словами психологів і правоохоронців, приділяти своїм дітям час, добиватися їх довіри та прихильності. Фахівці стверджують, що дитина, яка довіряє своїм близьким, не стане слухати вказівок невідомого «куратора» і не буде так легко піддаватися впливу тих же соціальних мереж. Адже Jump Challenge – далеко не єдина небезпечна розвага, якою в останній час захоплювались підлітки.

В 2018 році була популярна не менш небезпечна гра під назвою «Беги или умри». Приблизно через рік у підлітків з'явилась гра під назвою «Пропасть на 24 часа». Із суїцидальних ігор в Україні за останні роки з'явилися «Синій кит», «Красная Сова», «Момо», « Собачий кайф».

Декілька років тому набув популярності Ice Bucket Challenge (челлендж, беручи участь в якому, люди обливали себе крижаною водою з відра).

І нарешті, третьою загрозою для українських підлітків в даний час є розповсюдження снюсів – табачних сумішей з досить великим вмістом нікотину.

В більшості країн Європейського Союзу введена заборона на продаж снюсів. Але в деяких країнах цей вид вживання абаку є популярним. Наприклад в Швеції снюс вживають 24% чоловіків та 3% жінок.

За останні 25 років в цій країні чисельність курців значно зменшилася і залишається самою низькою в Європі. Вважається, що зниження популярності цигарок відбулося власне завдячуючи популяризації снюся.

В Україні точки розповсюдження снюсів божевільними темпами розгорнулися практично в усіх великих торгівельно-розважальних центрах столиці. Перший раз снюс пропонується безкоштовно, потім – за гроші.

Лікарі завіряють, що новинка дуже швидко привертає підлітків і викликає стійку залежність. Передозування може скінчитися пропаленою губою, або паралічем дихання. Щоб досягти бажаного ефекту споживачі снюся закладають такий пакет між нижньою або верхньою губою та яснами на тривалий час - від 30 до 60 хвилин, після чого нікотин з хімічними речовинами практично відразу потрапляє у кровоток через слизові порожнини роту. Якщо вести мову про звичайне, а не екстремальне вживання снюся, то, не дивлячись на великий вміст нікотину ніж в звичайних цигарках організм отримує таку ж дозу речовин, що і при звичайному палінні. За видом продукт нагадує подрібнений та зволожений абак, розфасований у дрібні пакетики.

У найбільшій групі ризику знаходяться підлітки. Привертають підростаюче покоління невисока вартість:одна «шайба» з двома десятками пакетів коштує в середньому 150-200 гривень. Підлітки говорять, що снюс добре розслаблює, знімає біль у м'язах. Багато підлітків вживають його після спортивних тренувань. Але як відмічають лікарі, особливо наркологи – невинна з погляду подушечка снюся містить у собі велику кількість нікотину. При цьому до складу снюся входять підсолоджувачі, які маскують неприємний присмак. Через це дуже великий ризик передозування.

Розповсюджувачі снюсів говорять про те, що вони менш шкідливі, ніж паління звичайних цигарок, так як там не має компоненту диму. Але є інші небезпечні наслідки, такі як подразнення слизової роту, а саме головне – що непомітним чином людина поглинає достатньо високу концентрацію нікотину. Снюс примножує усі ефекти, що викликає звичайне паління у рази.

Поступово людина звикає до досить високих доз нікотину. «Нікотиновий удар», який отримує людина, вживаючи снюс, може призвести до нудоти, блювоти, діареї, проблем з диханням та судом. А якщо у людини є проблеми з серцем та судомами, то можливий летальний наслідок. Ще одним наслідком вживання снюсів можуть бути інтоксикаційні психози.

Список використаних джерел

1. Уже в нескольких странах челлендж «Проломи череп» закончился трагедией./ Всеукраїнська газета «Факти і коментарі» 5-11 березня 2020 стр.11.
2. Новая угроза: снюс!!! Всеукраїнська інформаційно-розважальна газета «События недели: итоги и факторы» №6(453) 4-10 лютого 2020 р. стр 3.